

Nederlands-Vlaamse Wetenschapsdagen Palliatieve Zorg 2021

Donderdag 25 november 2021

09:00 09:30 Ontvangst en registratie

09:30 09:40 **Opening**
 09:40 10:15 **Op weg naar inclusief onderzoek**
Saloua Berdai, Brussels Interdisciplinary Research center on Migration and Minorities (BIRMM)
 10:15 10:30 **Beste abstracts 2021 - sessie 1:**
 De content validiteit van het Utrecht Symptoom Dagboek – 4 Dimensioneel vanuit zorgverlenersperspectief
Tom Lormans, UMC Utrecht

10:30 11:00 Koffie/ thee pauze

11:00 12:30 Parallelsessie ronde 1

	Parallelsessie 1: Proactieve zorgplanning / markeren	Parallelsessie 2: Beslissingen rond het levenseinde	Parallelsessie 3: COVID-19	Parallelsessie 4: Psychologische, sociale en spirituele zorg
11:00 11:15	Effecten van implementatie van een zorgpad palliatieve zorg in een ziekenhuis bij patiënten met kanker: een pre- en post interventie studie <i>Annemieke Padt, Maasstad Ziekenhuis</i>	Deelnemen aan een gerandomiseerd dubbelblind, placebogecontroleerd onderzoek in de laatste levensfase: ervaringen van naasten <i>Jet van Esch, Erasmus MC, Rotterdam</i>	Overlijden in tijden van COVID-19: Een online vragenlijstonderzoek naar de ervaringen van nabestaanden in verschillende settings (CO-LIVE) <i>Berivan Yildiz, Erasmus MC, Rotterdam</i>	De invloed van narratieve integratie van het krijgen van een ernstige ziekte op response shift en kwaliteit van leven <i>Iris Hartog, LUMC, Leiden</i>
11:15 11:30	Levenswensen: Vertaling en culturele aanpassing van het Go Wish kaartspel over vroegtijdige zorgplanning en levenseinde voorkeuren voor Vlaanderen <i>Charlèss Dupont, Vrije Universiteit Brussel</i>	Decisional conflict over deelname aan vroeg-klinisch onderzoek is afhankelijk van gezondheidsstatus, tevredenheid over consult en timing <i>Lisa van Lent, Erasmus MC, Rotterdam</i>	Palliatieve sedatie bij patiënten met refractaire dyspneu: een analyse van geregistreerde patiënten data <i>Maaïke van der Lee-Rijpstra, Radboudumc, Nijmegen</i>	Rouwzorg binnen de ziekenhuissetting als een daad van altruïsme, bemoeilijkt door diverse uitdagingen: een integratieve review <i>Charlotte Boven, UZ Gent</i>
11:30 11:45	Vroegtijdige zorgplanning bij ouderen van Turkse afkomst in België: verkennend interviewonderzoek <i>Demirkapu Hakki, Vrije Universiteit Brussel</i>	De betekenis van de euthanasievraag en de impact van de euthanasieprocedure: interviewstudie bij volwassenen met een psychiatrische aandoening <i>Kenneth Chambaere, Vrije Universiteit Brussel</i>	“Je bent net een open zenuw”: Zingeving onder nabestaanden van patiënten die overleden tijdens de eerste golf van de COVID-19 pandemie in Nederland. CO-LIVE onderzoek <i>Marieke Vieveen</i>	Ervaren belemmeringen en kansen door patiënten in het gebruik van het Utrecht Symptoom Dagboek – 4 Dimensioneel <i>Tom Lormans, UMC Utrecht</i>
11:45 12:00	Vroege identificatie van palliatieve patiënten onder kwetsbare ouderen: de SPIC-NL versus de Surprise Question <i>Hanneke Smits - Pelsler, Julius Gezondheidscentra Leidsche Rijn</i>	Continue palliatieve sedatie tot aan het overlijden: de ontwikkeling van een praktijkprotocol voor woonzorgcentra <i>Marie-José Gijsberts</i>	Ervaringen van patiënten met de zorg voor kanker tijdens de Covid-19 pandemie in het Erasmus MC <i>Wendy Oldenmenger, Erasmus MC, Rotterdam</i>	Toepassing van het COM-B raamwerk voor identificatie van bevorderende en belemmerende factoren voor de zorg voor naasten van patiënten met levensbedreigende aandoeningen
12:00 12:15	Het risico op delier in de laatste levensfase: Een retrospectieve dossierstudie onder patiënten overleden in het hospice <i>Rik Stoevelaar, LUMC, Leiden</i>	Patiëntwaarden in gesprekken over potentiële deelname aan vroeg-klinisch onderzoek: een kwalitatieve analyse <i>Lisa van Lent, Erasmus MC, Rotterdam</i>	“Gevangen in een dubbele kooi”. Een kwalitatief onderzoek naar de invloed van de COVID-19 pandemie op de veerkracht van partners van patiënten gediagnosticeerd met een gevorderde kanker <i>Sophie Opsomer, KU Leuven & UGent</i>	Veerkracht bij mantelzorgers van patiënten met kanker in een gevorderd stadium: een meta-synthese <i>Sophie Opsomer, KU Leuven & UGent</i>
12:15 12:30	Effect van implementatie van het protocol “palliatieve zorgplanning in de thuissituatie” op zorggebruik en zorgkosten <i>Ria Duenk, Radboudumc, Nijmegen</i>	Morele spanningen onder verpleegkundigen wanneer zij betrokken zijn bij levensverlengende behandelingen bij patiënten met een korte levensverwachting <i>Susanne Arends, Amsterdamumc</i>	De impact van COVID-19 op de kwaliteit van levenseinde zorg: interviews met zorgverleners uit verschillende settings (CO-LIVE studie) <i>Masha Zee, Amsterdamumc</i>	De ervaringen van zorgverleners m.b.t. de interactie met naasten van oncologische patiënten tijdens een euthanasieprocedure: Een kwalitatief onderzoek <i>Charlotte Boven, UZ Gent</i>

12:30 13:30 Lunch

Nederlands-Vlaamse Wetenschapsdagen Palliatieve Zorg 2021

13:30 15:00 Parallelsessie ronde 2

Parallelsessie 5: Hogeschoolonderzoek in de palliatieve zorg: waarom samenwerking meerwaarde heeft

In deze sessie tonen onderzoekers van Vlaamse en Nederlandse hogescholen wat de meerwaarde van samenwerken met een hogeschool is. In deze sessie nodigen wij de bezoekers uit om de verbinding te zoeken met de hogeschool, geïnspireerd door voorbeelden van hogeschoolonderzoek op gebied van palliatieve zorg.

Hogescholen leiden professionals op die essentieel zijn voor de palliatieve zorg. Verpleegkundigen, sociaal werkenden, paramedici, geestelijk verzorgenden, psychologen en andere hogeschoolprofessionals zijn zorgverleners, verbinders, bestuurders, beleidsmakers en consulents in verschillende settings binnen de palliatieve zorg.

In deze sessie tonen wij de opdracht van de hogeschool, namelijk onderwijs ontwikkelen, wetenschap bevorderen en implementeren in het werkveld. We laten de verbondenheid van deze taken zien, uitgewerkt in het gebied van palliatieve zorg. Ieder van deze opdrachten lichten we toe in presentaties en stellen daarbij de vraag: wat zou u van de hogeschool willen weten of nodig hebben op gebied van onderzoek?

Veerle Coupez, Hogeschool West-Vlaanderen
Bart Cusveller, Hogeschool Viaa, Nederland
Michael Echteld, Avans Hogeschool, Nederland
Marieke Groot, Hogeschool Rotterdam, Nederland
Albine Maser, Zuyd Hogeschool, Nederland
Danny Vereecke, Hogeschool West-Vlaanderen
Erica Witkamp, Hogeschool Rotterdam, Nederland

Parallelsessie 6: Transmuraal en/of interprofessioneel samenwerken

13:30 Ervaringen van patiënten over transfers tussen settings in palliatieve zorg

Fien Mertens, UGent

13:45 Het Specialistisch Thuisconsult Palliatieve Zorg door de consultatieteams palliatieve zorg van het LUMC en het Alrijne ziekenhuis: een project gefinancierd door Stichting Zorg en Zekerheid

Leontine Spierings, Alrijne Ziekenhuis

14:00 Veranderingen over de tijd in de telefonische consultatie palliatieve zorg in Nederland, periode 2004-2019

Rolf Snijders, IKNL

14:15 Een COMPAS voor de organisatie van geïntegreerde palliatieve zorg

Leen Ackaert, UGent

14:30 Transmurale samenwerking in de palliatieve zorg: de resultaten van actie-onderzoek in Zuidwest-Nederland

Marijanne Engel, Erasmus MC, Rotterdam

14:45 Interdisciplinaire samenwerking in verpleeghuis teams: een generiek kwalitatief design met behulp van observaties

Katrin Kochems, UMC Utrecht

Parallelsessie 7: Kinderpalliatieve zorg

13:30 Niet zomaar kleine volwassenen, ook aan het einde van het leven:

Ontwikkeling van indicatoren voor gepastheid van levensindeling bij kinderen met kanker, neurologische aandoeningen, en genetische/congenitale aandoeningen

Veerle Piette, Vrije Universiteit Brussel

13:45 Update van de Nederlandse multidisciplinaire richtlijn over palliatieve zorg voor kinderen

Kim van Teunenbroek, Prinses Máxima Centrum, Utrecht

14:00 Zingeving in de kinderpalliatieve zorg: gedeelde zorg of professioneel vacuüm?

Marije Brouwer, UMC Utrecht

14:15 PEPIC-19: Nederlandse gegevens uit een internationaal onderzoek naar de kwaliteit van de palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking

Michael Echteld, Avans Hogeschool

14:30 Zijn we niemand vergeten? Spanningsvelden die zorgverleners ervaren bij de zorg voor ouders van ernstig zieke kinderen rondom het levenseinde

Eline Kochen, UMC Utrecht

14:45 Raadpleging van ouders en zorgverleners bij de besluitvorming rond het levenseinde van pasgeborenen en zuigelingen: een follow-back-onderzoek naar sterfte op populatieniveau

Kenneth Chambaere, UGent

Parallelsessie 8: Poster pitches

13:30 Beter kwaliteit van levensindeling bij ouderen met dementie door palliatieve thuiszorg: een landelijke propensity score-matched cohortstudie

Miranda Rose, Vrije Universiteit Brussel

13:35 Markering van de laatste levensfase: validatie van de 'Surprise Question' in oudere patiënten

Maurice Theunissen, Maastricht UMC+

13:40 Verpleegkundigen vragen meer vorming over het spirituele luik in de palliatieve zorg

Hilde Ingels, Arteveldehogeschool

13:45 Bevorderen van implementatie van eHealth applicaties: ontwikkeling, validatie en toepassing van een Nederlandse versie van het NASSS framework

Maud Schreijer, Erasmus MC, Rotterdam

13:50 Advance care planning tijdens de COVID-19 pandemie: een content analyse van krantenartikelen

Doris van der Smissen, Erasmus MC, Rotterdam

13:55 Animo van ouderen om naar publiek-informatiebijeenkomsten over zorg aan het levenseinde te komen is gerelateerd aan kennis over palliatieve zorg en zorgen die men heeft

Annicka van der Plas, Amsterdamumc

14:00 Diagnostiek en behandeling van delier in de laatste levensfase: een enquête onder Nederlandse zorgverleners

Casper de Wit, UMC Groningen

14:05 Hoe werken complexe voorafgaande zorgplanningsinterventies voor patiënten met een chronische, levensbeperkende ziekte? Een scoping review

Julie Stevens, Vrije Universiteit Brussel

14:10 MIJNBlik een toolbox voor zorgvragers met COPD of hartfalen en hun naasten: gebruikers-evaluatie

Annet Olde Wolsink, Hogeschool Saxion, Enschede

14:15 Zorggebruik tijdens de COVID-19 crisis en het effect op stress bij patiënten met chronische cardiopulmonale aandoeningen in Nederland: een dwarsdoorsnede-onderzoek

Maurice Theunissen, Maastricht UMC+

15:00 15:30 Koffie/ thee pauze

15:30 16:15 10 Things you need to know in doing ethnographic and community-based research with vulnerable & marginalized populations in palliative care

Kelli Stajduhar, Research Fellow, Institute on Aging & Lifelong Health (IALH), University of Victoria, Canada

16:15 16:30 Beste abstracts 2021 - sessie 2:

De SILENCE studie (Scopolamine butylbromide givEN prophylactically for dEath rattle): een dubbelblind, gerandomiseerd en placebo-gecontroleerd onderzoek naar het effect van preventieve toediening van scopolaminebutyl op het symptoom reutelen

Jet van Esch, Erasmus MC, Rotterdam

16:30 16:45 Wrap-up parallel programma

16:45 17:45 Postersessie

17:45 18:45 Borrel

19:00 Diner (hier dient u zich apart voor aan te melden)

Nederlands-Vlaamse Wetenschapsdagen Palliatieve Zorg 2021

Vrijdag 26 november 2021

08:30 09:00 Ontvangst en registratie

09:00 09:10 Opening dag 2

09:10 09:45 Maar we zijn de mantelzorgers toch niet vergeten??

Erica Witkamp, Lector Zorg om Naasten, Instituut voor Gezondheidszorg, Hogeschool Rotterdam

09:45 10:15 Hebben we niemand vergeten? Kijken naar diversiteit in de palliatieve setting

Winy Ang, kinder-en jeugdpsychiater in Antwerpen (praktijk voor kind en context 't_verhaal en MFC Heder) en Liesbeth Verpooten, huisarts in Antwerpen

10:15 10:45 Koffie/ thee pauze

10:45 12:15 Parallelsessie ronde 3

	Parallelsessie 9: In de praktijk: omgaan met diversiteit in de palliatieve setting	Parallelsessie 10: Proactieve zorgplanning / markeren	Parallelsessie 11: Pijn- en symptoombestrijding	Parallelsessie 12: Transmuraal en/of interprofessioneel samenwerken
10:45 11:00	Hoe kunnen we als hulpverlener, als persoon navigeren in een diverse wereld? Het is een dagelijkse, boeiende en soms uitdagende zoektocht die geen vastomlijnde handleiding kent.	Gebruik van antitrombotica in de laatste levensfase: dossieronderzoek en algoritme <i>Bregje Huisman, Amsterdamumc</i>	Variaties in klinische praktijken in Nederlandse hospicezorg <i>Matthew Grant, UMC Utrecht</i>	Transmurale Palliatieve Zorg-coach <i>Henk-Jan de Winter, Procoop, Arnhem</i>
11:00 11:15	In deze workshop staan drie (visuele) tools centraal die het bewustzijn rond diversiteit aanscherpen en die ook als houvast gebruikt kunnen worden in de klinische praktijk. We starten vanuit ervaringen en casussen die vanuit de deelnemers aangereikt wordt.	Ontwikkeling en evaluatie van het online programma voor advance care planning 'Verken uw wensen voor zorg en behandeling' <i>Doris van der Smissen, Erasmus MC, Rotterdam</i>	De invloed van omgevingsfactoren op de praktijk van continue diepe sedatie tot aan het overlijden: een kwalitatieve interviewstudie bij betrokken artsen <i>Stijn Vissers, UGent</i>	Burgerinitiatieven rond ernstige ziekte, sterven en verlies: een systematische integratieve review <i>Louise D'Eer, Vrije Universiteit Brussel, UGent</i>
11:15 11:30	Deze training nodigt jullie uit om op ervaringsgerichte en dynamische manier naar diversiteit te kijken.	Vroegtijdige zorgplanningsgesprekken bij mantelzorgers: een populatiegebaseerde cross-sectionele survey <i>Isabel Vandenbogaerde, Vrije Universiteit Brussel, UGent</i>	Ervaren belemmeringen en kansen door zorgverleners in het gebruik van het Utrecht Symptoom Dagboek – 4 Dimensioneel <i>Tom Lormans, UMC Utrecht</i>	Compassionate cities: een systematische integratieve review van wereldwijd bestaande initiatieven <i>Bert Quintiens, Vrije Universiteit Brussel</i>
11:30 11:45	<i>Winy Ang, kinder-en jeugdpsychiater in Antwerpen (praktijk voor kind en context 't_verhaal en MFC Heder)</i> <i>Liesbeth Verpooten, huisarts in Antwerpen</i>	Project INGEGEVEN: IN Gesprek komen en in Gesprek blijven over persoonlijke waarden, wensen en behoeften met patiënten met een levensbedreigende aandoening en hun naasten: een cross-sectionele studie naar ervaren kansen en belemmeringen onder zorgverleners werkzaam in het ziekenhuis <i>Sita de Vries, UMC Utrecht</i>	Pijn meting bij poliklinische oncologische patiënten: numerieke beoordelingsschaal (NRS) versus acceptabele/niet-acceptabele pijn. Een prospectieve single center studie <i>Aniek Willems</i>	Implementatie van integrale palliatieve zorg voor patiënten met COPD – een kwalitatieve studie naar ervaringen van patiënten, mantelzorgers en zorgverleners <i>Johanna Broese, Longalliantie</i>
11:45 12:00		Markering van de palliatieve fase en inzet van het palliatief team bij patiënten opgenomen in Nederlandse ziekenhuizen: een flashmobstudie <i>Annette van der Velden, UMC Groningen</i>	De perceptie van eerstelijns en verpleegtehuis teams over symptoom management en interdisciplinaire samenwerking in de palliatieve zorg: een cross-sectionele survey studie <i>Katrin Kochems, UMC Utrecht</i>	Procesevaluatie van implementatie van het protocol "palliatieve zorgplanning in de thuisituatie" <i>Ria Duenk, Radboudumc, Nijmegen</i>
12:00 12:15		Identificatie van de belangrijkste gedragsfactoren gerelateerd aan het zelf starten van een gesprek over palliatieve zorg met de arts: een cross-sectionele gestructureerde kwantitatieve interviewstudie met personen met kanker <i>Anne-Lore Scherrens, Vrije Universiteit Brussel, UGent</i>	Misvattingen van patiënten over pijn en pijnmedicatie bij verwijzing voor palliatieve radiotherapie van pijnlijke botmetastasen <i>Jenske Geerling, UMC Groningen</i>	Ontwikkeling en implementatie van een ondersteunend zorgpad voor patiënten met hersenmetastasen <i>Annemarie Eggen, UMC Groningen</i>

12:15 13:00 Lunch

Nederlands-Vlaamse Wetenschapsdagen Palliatieve Zorg 2021

13:00 14:30 Parallelsessie ronde 4		Parallelsessie 14: Ethiek, beleid en wetgeving	Parallelsessie 15: Onderwijs	Parallelsessie 16: Bijzondere doelgroepen
13:00	<p>13: Workshop Interventieonderzoek in de palliatieve zorg - complexiteit gegarandeerd!</p> <p>Onderzoek in de gezondheidszorg is complex; de inclusie van participanten bijvoorbeeld verloopt bij minder dan een derde van de trials volgens plan¹. Onderzoek in de palliatieve zorg is zeker niet minder complex. Een goede voorbereiding en tussentijdse beoordeling van complicerende factoren helpen om de kans van slagen van je project te vergroten. Deze factoren kunnen verband houden met de onderzoeksmethode, met de interventie en hoe die aansluit bij behoeften van de praktijk en met de implementatie tijdens en na het onderzoek. In deze workshop brengen de workshopleiders eerst, als voorbeeld, hun eigen onderzoek in. Daarna gebruiken we de Normalisation Process Theory² als raamwerk om aan de slag gaan met eigen onderzoek. In groepjes gaan deelnemers bespreken welke complicerende factoren spelen bij (eigen) onderzoek in de (eigen) praktijk. Ook hier is de vraag: zijn we niemand (of niks) vergeten? Deze workshop is interessant en relevant voor onderzoekers én voor zorgverleners die betrokken zijn bij de uitvoering of implementatie van wetenschappelijk onderzoek in hun praktijk.</p>	<p>De online representatie van palliatieve zorg door praktijk-, beleids- en belangenorganisaties: variaties in definities en discursieve spanningen <i>Kenneth Chambaere, UGent</i></p> <p>Ethische aspecten van levenseindezorg voor personen met een ernstige en persisterende psychiatrische aandoening: een scoping review van de wetenschappelijke literatuur <i>Loïc Moureau, LU Leuven</i></p> <p>Palliatieve dagcentra in Vlaanderen: een gezondheidseconomische analyse aan de hand van administratieve gegevens op populatieniveau <i>Kristof Faes, Vrije Universiteit Brussel</i></p> <p>Kennis hebben over dat palliatieve zorg niet beperkt is tot mensen met een paar weken te leven, is geassocieerd met het vaker beschouwen dat alle domeinen onderdeel zijn van palliatieve zorg: een enquête onder ouderen <i>Roosmarijne Kox, Amsterdamumc</i></p>	<p>Eigen regie van mensen met gevorderde kanker en hun naasten: Proefonderzoek het online programma "Leven met Kanker" <i>Nancy Luu, Erasmus MC, Rotterdam</i></p> <p>In gesprek met zorgvragers over levenseinde: Simulatietraining voor studenten gezondheidszorg <i>Dennis Demedts, Erasmushogeschool Brussel</i></p> <p>Kennen, kunnen, en zijn in de palliatieve zorg start in het onderwijs, maar doet het dat ook? <i>Danny Vereecke</i></p> <p>Kennisniveau palliatieve zorg bij eind 4e jaars studenten verpleegkunde <i>Marieke Groot, Hogeschool Rotterdam</i></p> <p>Optimaliseren van onderwijs palliatieve zorg door leren van, over en met elkaar <i>Ingrid van Zuilekom, Hogeschool Saxion, Enschede</i></p> <p>Palliatieve zorg in de tbs <i>Wim Boluijt, Avans Hogeschool</i></p>	<p>Hoe worden mantelzorgers van mensen met een ernstige aandoening ondersteund in hun mantelzorgtaken door professionele zorgverleners? <i>Orphé Matthys, Vrije Universiteit Brussel</i></p> <p>Hoe maken kwetsbare ouderen met een verstandelijke beperking keuzes in een woonvoorziening? Een etnografisch observationeel onderzoek <i>Hanna Noorlandt, Erasmus MC, Rotterdam</i></p> <p>Nurses' support needs in providing high-quality palliative care to persons with dementia in the hospital setting: a cross-sectional survey study <i>Daniël Huijten, Zuyderland MC, Heerlen</i></p> <p>Palliatieve zorg bij mensen met dementie op een zorgboerderij <i>Kirsten Smit, UMC Utrecht</i></p> <p>Palliatieve zorg symptomen, zorgnoden en welzijn van kwetsbare ouderen met complexe zorgbehoeften die van het ziekenhuis naar huis worden ontslagen <i>Kim de Nooijer, Vrije Universiteit Brussel</i></p> <p>Wie zijn de patiënten die in een hospice worden opgenomen? Een landelijke cross-sectional onderzoek <i>Matthew Grant, UMC Utrecht</i></p>
14:00	<p><i>Yvonne Becqué, MSc en PhD-kandidaat bij Hogeschool Rotterdam en Erasmus MC</i></p> <p><i>Dr. Erica Witkamp, lector en onderzoeker bij Hogeschool Rotterdam en Erasmus MC</i></p>	<p>Gezamenlijke besluitvorming bij patiënten met gevorderde oncologische ziekte: een interview studie naar de toepassingen van en ervaringen met het kwaliteitsverbeterproject CONtext <i>Daisy Ermers, Radboudumc, Nijmegen</i></p> <p>Veranderingen in de consultatiepraktijk met consulenten getraind in het beoordelen van euthanasieverzoeken: een herhaalde cross-sectionele survey bij LEIF consulenten, 2008-2019 <i>Stijn Vissers, UGent</i></p>		
14:15				
14:30 15:15	<p>Presentatie winnaar postersessies</p> <p>Highlights van de Nederlands-Vlaamse Wetenschapsdagen Palliatieve Zorg 2021</p> <p>Vooruitblik op de Nederlands-Vlaamse Wetenschapsdagen Palliatieve Zorg 2023</p>			